

CHRYSOBOTHRIS FEMORATA

ZAGROŻENIE DLA DRZEW I KRZEWÓW LIŚCIASTYCH W POLSCE

Chrysobothris femorata: chrząszcz (po lewej E. Jemdek, Słowacja, <https://gd.eppo.int/>) i larwa (po prawej fot. nr 54431290, Whitney Cranshaw, Colorado State University, Bugwood.org)

Uszkodzenia wywołane przez *Chrysobothris femorata*: wyciek soku rośliny na pniu porażonego dębu (po lewej fot nr UGA3057080, James Solomon, USDA Forest Service, Bugwood.org) oraz żerowiska larwalne na gałęzi jesiona po prawej. fot nr 5506438, Whitney Cranshaw, Colorado State University, Bugwood.org)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Chrysobothris femorata (Olivier) występuje w Ameryce Północnej (Kanada, USA). Gatunek ten jest chrząszczem z rodziny bogatkowatych (Coleoptera: Buprestidae). Larwy są wydłużone, beznogie, z rozszerzoną częścią tułowiową, w którą wciśnięta jest mała głowa, barwy jasnożółtej, długości 18-25 mm. Ciało chrząszczy jest wąskie, wydłużone, barwy od oliwkowo-szarej do brązowej, z metalicznym połyskiem, długości 7-16 mm i szerokości 5-7 mm.

Rośliny żywicielskie

Drzewa i krzewy liściaste z następujących rodzajów i gatunków: *Acer rubrum* (klon czerwony), *A. saccharinum* (klon cukrowy), *Amelanchier* spp. (świdośliwa), *Carya* spp. (orzesznik), *Castanea* spp. (kasztan), *Celtis occidentalis* (wiązowiec zachodni), *Cercis* spp. (judaszowiec), *Cornus* spp. (dereń), *Cotoneaster* spp. (irga), *Crataegus* spp. (głóg), *Cydonia* spp. (pigwa), *Diospyros* spp. (hurma), *Fagus* spp. (buk), *Fraxinus* spp. (jesion), *Juglans* spp. (orzech), *Malus* spp. (jabłoń), *Platanus occidentalis* (platan zachodni), *Populus* spp. (topola), *Prunus americana* (śliwa amerykańska), *P. domestica* (śliwa domowa), *P. persica* (brzoskwinia), *Pyrus* spp. (grusza), *Quercus* spp. (dąb), *Salix* spp. (wierzba), *Sorbus* spp. (jarząb), *Tilia americana* (lipa amerykańska) i *Ulmus* spp. (wiąz).

Objawy występowania i szkodliwość

Larwy po wylęgu drążą długie, serpentynowate korytarze w kambium i bielu gałęzi oraz pni, wypełnione brązowymi trocinami i odchodami. Szerokość chodnika ulega stopniowemu zwiększaniu wraz z rozwojem larwy. Jedna larwa w ciągu sezonu wegetacyjnego może swoim chodnikiem opasać pień młodego drzewa. Na pniach porażonych drzew można obserwować wyciek soku roślinnego. Żerowanie larw hamuje przepływ wody i substancji odżywczych w obrębie rośliny. W konsekwencji drzewa więdną i obumierają. Obumieranie młodych drzew może nastąpić już w pierwszym roku porażenia, a u starszych drzew – po kilku latach

występowania szkodnika. Chrząszcze żerują na liściach, wygryzając w nich otwory. Ich szkodliwość jest mniejsza niż szkodliwość larw. Na obszarze swojego występowania *C. femorata* wywołuje szkody przede wszystkim w uprawach liściastych drzew i krzewów ozdobnych i leśnych, chociaż może porażać dojrzałe drzewa. Gatunek ten w największym stopniu poraża drzewa osłabione przez inne szkodniki, suszę, itp. Występuje on na obszarze o zróżnicowanym klimacie, a tym samym może zadomowić się w różnych częściach Europy.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Owady mogą rozprzestrzeniać się w sposób naturalny (przelot chrząszczy) na niewielką odległość. Na większy dystans szkodnik może być przenoszony głównie wraz z materiałem szkółkarskim roślin żywicielskich, drewnem, opakowaniami drewnianymi (DMO) i produktami drzewnymi. Znany jest przypadek przechwycenia szkodnika na drewnie orzecha czarnego (*Juglans nigra*) importowanym z USA do Niemiec.

Zwalczanie

W celu zwalczania larw oraz postaci dorosłych szkodnika stosuje się opryski insektycydami.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na drzewach i krzewach liściastych, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

Gatunek *Chrysobothris femorata* nie jest regulowany w przepisach Unii Europejskiej, w tym w Polsce.